

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon br. 04/L-217

O AZILU

Skupština Republike Kosovo,

U skladu sa članom 65 (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja

ZAKON O AZILU

POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE I OSNOVNA NAČELA

Član 1
Cilj Zakona

Ovaj zakon reguliše standarde i procedure za dobijanje statusa izbeglice, subsidijarne zaštite i privremene zaštite, kao i prava i obaveze lica koja traže azil, azilanata i lica kojima je odobrena Supsidijarna Zaštita i Privremena Zaštita.

Član 2
Definicije

1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. **Ministarstvo** – Ministarstvo Unutrašnjih Poslova;

- 1.2. **ODAM** – Odeljenje za državljanstvo, azil i migracije u okviru MUP-a;
- 1.3. **DMS** – Direkcija za Migracije i Strance u Kosovskoj Policiji;
- 1.4. **UNHCR** - Kancelarija Visokog Komesarijata Ujedinjenih Nacija za Izbeglice;
- 1.5. **Tražilac Azila** - svaki strani državljanin ili lice bez državljanstva koje podnosi zahtev za azil i za koga još nije doneta konačna odluka;
- 1.6. **Zahtev za azil** - zahtev koji je podnošen od stranog državljanina ili građanina bez državljanstva, što znači zahtev za međunarodnu zaštitu. Svaki zahtev za međunarodnu zaštitu pretpostavlja zahtev za azil, osim ako je strani državljanin ili građanin bez državljanstva izričito zahteva drugi oblik zaštite;
- 1.7. **Stranac** - svako lice koje nije državljanin Republike Kosovo;
- 1.8. **Strani državljanin** - svako lice koji nije državljanin Republike Kosovo, i koji ima strano državljanstvo;
- 1.9. **Lice bez državljanstva** - lice koje se ne smatra građaninom bilo koje države u okviru delovanja zakonodavstva te države;
- 1.10. **Izbeglički status** - priznanje statusa izbeglice strancu ili licu bez državljanstva od strane Republike Kosovo;
- 1.11. **Izbeglica** - osoba koja se, zbog osnovanog straha od progona, zbog svoje rase, religije, nacionalnosti, zbog političkih ubeđenja ili članstva u određenoj socijalnoj grupi, nalazi se van svoje države i nije u stanju ili, zbog takvog straha, ne želi da uživa zaštitu od te države; ili osoba, koja je bez državljanstva i koja je van zemlje njenog prethodnog boravišta zbog gore navedenih razlika nije u stanju ili, zbog takvog straha, ne želi da se u vrati u tu državu.
- 1.11.1. Koncept rase će posebno uključiti boju, poreklo ili pripadnost bilo kojoj etničkoj grupi;
- 1.11.2. Koncept religije posebno obuhvata održavanje teističke, ne-teističke i ateističke vereispovesti, učestvovanje ili uzdržavanje od učešća u verskim obredima u privatnim ili javnim prostorima, bilo sam ili u zajednici s drugima, drugim verskim aktima ili iznošenje stavova ili oblika ličnog ili kolektivnog ponašanja na osnovu religije ili naložene od bilo koje religije;
- 1.11.3 Koncept državljanstva neće se ograničiti na državljanstvo ili nedostatak istog, nego će naročito obuhvatiti pripadnost grupi definisanoj od kulturnog, etničkog ili jezičkog identiteta, iz geografskog ili političkog porekla ili od odnosa te grupe sa stanovništvom druge države;

1.11.4. Grupa se smatra kao određena društvena grupa kada posebno:

1.11.4.1. Članovi te grupe dele rođenu karakteristiku ili zajedničku pozadinu porekla koja ne može da se promeni, ili dele karakteristiku ili veroispovest koja je toliko bitna za identitet ili svest da čovek ne bi trebao biti primoran da se odrekne iste, i

1.11.4.2. Ova grupa se razlikuje identitetom u odgovarajućoj zemlji, jer se smatra kao različita od društva koja je okružuje.

U zavisnosti od okolnosti u zemlji porekla, posebna društvena grupa može obuhvatiti grupu na osnovu zajedničkih karakteristika seksualne orijentacije. Seksualna orijentacija se ne može razumeti tako da bi uključila dela koje se smatraju krivičnim u skladu sa nacionalnim zakonima Republike Kosovo. Aspektima koji se odnose na starost, uključujući polni identitet, treba obratiti posebnu pažnju u cilju utvrđivanja članstva određenoj društvenoj grupi ili identifikovanja karakteristika te grupe.

1.11.5. Koncept političkog gledišta naročito obuhvata održavanje mišljenja, misao ili veroispovesti u vezi pitanja koja se odnose na potencijalne aktere progona pomenute u podstavu 1.26 ovog člana i prema politici i njihovih metoda, bez obzira da li je takvo mišljenje, misao ili vera izražavano od azilanta;

1.11.6. Prilikom procene da li tražilac ima dobro osnovani strah od progona nije važno da li tražilac azila poseduje rasne, verske, nacionalne, socijalne i političke karakteristike koja provociraju progon, pod uslovom da se takva karakteristika pripisuje kod tražilaca azila od aktera progona.

1.12. **Dodatna zaštita** - je zaštita pružena stranim državljanima ili licima bez državljanstva koja ne ispunjavaju uslove za izbeglice, ali za koje postoji ozbiljna mogućnost za verovanje da će se ukoliko se vrati u svoju zemlju porekla, ili, u slučaju lica bez državljanstva u zemlji njegovog nekadašnjeg redovnog boravišta, biti suočen sa ozbiljnom opasnošću i nije voljan biti lišen zaštite te zemlje. Ozbiljna opasnost uključuje:

1.12.1. Smrtnu kaznu ili ekzekuciju,

1.12.2. Mučenje, ili nečovečno, ili ponižavajuće postupanje ili kaznu zatvorom za podnosioca zahteva u svojoj zemlji porekla, ili

1.12.3. Ozbiljnu i individualnu opasnost za život civila ili lica zbog nasilja u oružanim međunarodnim ili unutrašnjim sukobima.

1.13. **Privremena zaštita** - posebni postupci koji pružaju hitnu i privremenu zaštitu lica raseljenih iz trećih zemalja u neposrednom i masivnim dolaskom i koji se ne mogu vratiti u zemlju porekla, naročito ako postoji opasnost da sistem azila neće biti u mogućnosti da obradi ovaj priliv bez negativnih efekata za njegovo efikasno funkcionisanje, u interesu zainteresovanih lica i drugih lica koja traže zaštitu;

1.14. **Ženevska Konvencija** – Ženevska konvencija 28 jula 1951 o statusu izbeglica i protokolu 1967 u vezi sa statusom izbeglica;

1.15. **Zemlja porekla** - to je zemlja državljanstva stranog lica ili zemlja u kojoj je bilo posljednje boravište lica bez državljanstva;

1.16. **Zemlja prvog zahteva za azil** – jedna država se može smatrati prvom mestu za zahtev o azilu za azilante, ako:

1.16.1. On ili ona je prihvaćena u toj zemlji kao izbeglica, a on / ona i dalje može koristiti zaštitu te zemlje, ili

1.16.2. On/ona uživa kontinuiranu zaštitu u toj zemlji, uključujući i korist od principa nepovratka, pod uslovom da će on / ona biti ponovo primljeni u tu zemlju.

1.17 **Bezbedna treća zemlja** - koncept **bezbedne treće zemlje** može se primenjivati samo kada je nadležni organ siguran da lice koja traži azil će se tretirati u trećoj zemlji u skladu sa sledećim principima:

1.17.1 život i sloboda nisu ugroženi zbog rase, vere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili političkog mišljenja;

1.17.2 poštuje se princip zabrane proterivanja u skladu sa Ženevskom Konvencijom;

1.17.3 poštuje se zabrana uklanjanja na suprotnost prave na slobodu od mučenja, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja kako je utvrđeno u međunarodnom pravu; i

1.17.4 postoji mogućnost da se traži izbeglički status, i ukoliko se oceni da je izbeglica, da dobijaju zaštitu u skladu sa Ženevskom Konvencijom.

1.17.5 Primena koncepta bezbednih trećih zemalja podleže pravilima utvrđenim u nacionalnom zakonodavstvu, uključujući i:

1.17.5.1 Pravila koja zahtevaju vezu između tražioca azila i određene treće zemlje na osnovu kojih bi bilo razumno za tu osobu da ode u tu zemlju;

1.17.5.2 Pravila o metodologiji kojom nadležni organ može biti zadovoljan da koncept bezbedne treće zemlje može se primeniti na određenu zemlju za određeni zahtev. Takva metodologija treba da obuhvati pregled slučaja do slučaja u vezi bezbednosti te zemlje za određenog tražioca azila ili nacionalno određivanje zemalja smatrane generalno bezbednim;

1.17.5.3 pravila u skladu sa međunarodnom pravom koja omogućavaju individualno ispitivanje o tome da li je određena treća zemlja bezbedna za određenog azilanata koji, kao minimum dozvoljava tražioca azila da

izazove primenu koncepta bezbedne treće zemlje na osnovu toga da bi on/ona bili podvrgnuti mučenju, nečovečnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

1.17.6 Prilikom primene odluke isključivo na osnovu ovog člana, Republika Kosova će:

1.17.6.1 informisati tražioca azila u skladu sa okolnostima, i

1.17.6.2 pružiće mu/joj dokument kojim informišu organa treće zemlje, na jeziku te zemlje, da je zahtev za azil nije razmatran u suštini.

1.17.7 Kada treća zemlja ne dozvoljava da tražilac azila ulazi na njenu teritoriju, Republika Kosova će osigurati da je pristup na postupku pružen u skladu sa osnovnim principima i garancija opisanih u ovom zakonu.

1.18. Sigurna država porekla – jedna država se smatra sigurnom državom porekla u kojoj, na osnovu pravnog stanja, primena zakona u okviru demokratskog sistema i opštih političkih okolnosti, može se pokazati da generalno i dosledno nema progona kao što je definisano u članu 1A Opšte Konvencije, nema mučenja, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja ili pretnje zbog selektivnog nasilja u situacijama međunarodnog ili unutrašnjeg oružanog sukoba.

1.18.1. radi utvrđivanja uzimaju se u obzir, između ostalog, u kojoj se meri obezbeđuje zaštita od progona ili maltretiranja preko:

1.18.1.1. Odgovarajućih zakona i propisa države i načina na koji se oni primenjuju;

1.18.1.2. Poštovanja prava i sloboda navedenih u Evropskoj Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i / ili Međunarodnoj Konvenciji o Građanskim i Političkim Pravima i / ili Konvenciji protiv torture naročito pravo iz koje ne može biti odstupanja pod članu 15 (2) date Evropske Konvencije;

1.18.1.3. Poštovanje principa nepovratka u skladu sa Ženevskom konvencijom;

1.18.1.4. Odredba za sistem efikasnog sredstva mogućnosti žalbe protiv kršenja ovih prava i sloboda.

1.19. Članovi porodice – porodična zajednica koja je postojala u zemlji porekla, naknadni članovi porodice korisnika izbegličkog statusa ili supsidijarne zaštite, koji su prisutni u istoj državi članici u odnosu na zahtev za međunarodnu zaštitu:

1.19.1. suprug/a tražioca azila, korisnik izbegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite ili njegov/njen neoženjeni partner u stabilnoj vezi, gde zakonodavstvo ili praksa relevantne dotične države tretira neoženjene parove komparabilno sa onima sa statusom bračnog para na osnovu zakona o strancima.

1.19.2. maloletna deca referisanog para iz stava 1.19.1 korisnika izbegličkog statusa ili supsidijarne zaštite pod uslovom da nisu u braku i zavisnosti i bez obzira na to da li su rođena u braku ili van braka ili usvojena kako je definisano nacionalnim zakonom

1.19.3. Otac, majka ili druga odrasla osoba odgovorna za korisnika međunarodne zaštite, bilo zakonom ili praksom Republike Kosova, kada je taj korisnik maloletnik ili neoženjen.

1.20. **Dete** - strani državljan ili osoba bez državljanstva, ispod osamnaest (18) godina starosti.

1.21. **Dete bez pratnje** - strani državljan ili lica bez državljanstva mlađa od osamnaest (18) godina, koja ulaze na teritoriju Republike Kosovo bez pratnje odrasle osobe koja je odgovorna za njih u skladu sa zakonom ili običajne tradicije i sve dok se oni ne uzimaju u efikasno zbrinjavanje takvog lica, maloletno dete bez pratnje obuhvata ostavljenog maloletnika, nakon ulaska na teritoriju Kosova.

1.22. **Boravišna dozvola** - svako ovlašćenje izdato od strane vlasti Republike Kosovo koja omogućava strancima da legalno ostanu na njegovoj teritoriji, sa izuzetkom:

1.22.1 vize;

1.22.2 dozvole izdate do početka ispitivanja prijave za dozvolu boravka ili azil.

1.23. **Predstavnik** – lice koje deluje u ime organizacije koja predstavlja maloletnika bez pratnje kao legalnog staraoca, lice koja deluje u ime državne organizacije koja je odgovorna za brigu i dobrobit maloletnika ili drugog predstavnika koji obezbeđuje najbolji interes maloletniku.

1.24. **Nadležni organ** - podrazumeva ODAM, Nacionalnu komisiju za izbeglice i nadležnog suda, u skladu sa Zakonom o sudovima

1.25. **Dela progona** – podrazumevaju:

1.25.1. Dela koje se smatraju progonom iz razloga navedenih u podstavu 1.10 ovog člana, pored ostalog podrazumevaju:

1.25.1.1. Dela koja se smatraju ozbiljnim prema prirodi ili ponovljivim ili delovanje koja predstavlja grubo kršenje osnovnih ljudskih prava, a posebno prava koja ne mogu da se ograniče na osnovu člana 15, stav 2 Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda;

1.25.1.2 ili akumulacija različitih mera, uključujući kršenja ljudskih prava, koja su dovoljno ozbiljne da utiču na pojedinca, na sličan način kao što je pomenuto u stavu 1.25.1.1. ovog zakona.

1.25.2. Dela progona u podstavu 1.25.1 ovog stava uključuju:

1.25.2.1. fizičko ili mentalno nasilje, uključujući i seksualno nasilje;

1.25.2.2. Pravna, administrativna, policijska ili sudska mera koja su diskriminatorna ili diskriminatorno se primenjuju;

1.25.2.3 sudski progon ili sudske kazne, koja su nesrazmerne ili diskriminatorne;

1.25.2.4. ograničenje sudske pomoći rezultirajući na nesrazmernu ili diskriminatornu kaznu;

1.25.2.5. progon ili kažnjavanje zbog odbijanja odsluženja vojnog roka u slučaju konflikta, gde bi izvršenja vojnih služba obuhvatili zločine ili delovanja iz delokruga osnova za isključenje kao što je navedeno u članu 7. ovog zakona;

1.25.2.6. delovanja, koja su po svojoj prirodi posebno povezane za pol ili decu.

1.26. Akteri progona ili ozbiljne povrede - podrazumeva:

1.26.1. Akteri progona ili povrede navedeni u članu 2, podstav 1.10 ovog zakona su:

1.26.1.1 Država;

1.26.1.2. Stranke ili organizacije koje kontrolišu državu ili značajan deo teritorije države;

1.26.1.3. Nedržavni akteri, ako se pokaže da su akteri iz stava 1.26.1.1 i 1.26.1.2, uključujući međunarodne organizacije, nisu u stanju ili ne žele da se zaštite od progona ili ozbiljne povrede.

1.27. Akter zaštite - podrazumeva:

1.27.1. Zaštita od progona navedenog u članu 2, podstav 1.10 ovog Zakona može se osigurati od:

1.27.1.1. Države;

1.27.1.2. Stranke ili organizacije koje kontrolišu državu ili značajan deo teritorije države;

1.27.1.3. Zaštita od progona ili ozbiljne štete moraju biti efikasne, a ne privremene prirode. Takva zaštita se obično odobrava kada akteri (osobe) pomenuti u podstavovima 1.27.1.1. i

1.27.1.2. ovog člana preduzimaju razumne korake u sprečavanju progona ili patnje od ozbiljne povrede, inter alia, usled rada efikasnog pravnog sistema

za istragu, gonjenje i kažnjavanje dela koja se smatraju kao progon ili ozbiljne povrede, i kada podnosilac zahteva ima pristup na takvu zaštitu.

1.28. **Pritvor / hapšenje** - zatvaranje / izolacija azilanata od strane nadležnog organa u posebnom mestu, gde je tražioc azila lišen slobode kretanja.

Član 3 **Zaštita porodičnog integriteta**

1. U skladu sa ovim zakonom, tokom postupka i nakon završetka razmatranja zahteva za azil ili supsidijarne zaštite, nadležni organi moraju preduzeti sve mere u cilju zaštite jedinstva porodice.
2. Nadležni organ mora se uveriti da u slučajevima kada članovi porodice korisnika zaštite pojedinačno ne ispunjavaju uslove za takvu zaštitu, imaju koristi od izvedenog statusa izbeglice u skladu sa zakonom o strancima.
3. Izuzetak od stava 1. i 2. ovog Člana su članovi porodice čiji je status izbeglice ukinut, završen ili odbijen ili kada postoje okolnosti koje ih isključuju iz izbegličkog statusa u skladu sa ovim Zakonom.
4. Koristi od stavova 1. i 2. ovog Člana mogu se odbiti ili ograničiti ili ukloniti iz razloga koji se odnose na nacionalnu bezbednost ili javni red.

Član 4. **Zabrana proterivanja ili vraćanja (refoulement)**

1. Republika Kosovo ne treba proterati ili vratiti izbeglicu na bilo koji način u granice teritorija gde se njegov život i sloboda ugrožava zbog razloga rase, vere, nacionalne pripadnosti, članstva u određenoj društvenoj grupi ili političkih uverenja.
2. Koristi iz stava 1 ovog člana ne mogu se zahtevati od strane izbeglice za koju ima jake razloge da se veruje da predstavlja opasnost za bezbednost Republike Kosova ili koji je bio osuđen pravosnažnom odlukom za ozbiljan zločin, predstavlja rizik za bezbednost Republike Kosove.
3. U slučajevima iz stava 2 ovog Člana, boravišna dozvola će biti oduzeta ili odbijena.

Član 5 **Potreba za međunarodnu zaštitu koja nastaje (*sur place*)**

1. Osnovani strah za realnu opasnost od progona i trpljenja ozbiljne povrede može se zasnivati na događajima koji su se odigrali kada je tražioc napustio zemlju porekla.
2. Osnovani strah za realnu opasnost od progona i ozbiljne povrede može se zasnivati na aktivnostima u kojima je tražioc azila bio angažovan za vreme napuštanja zemlje porekla,

naročito kada se utvrdi da te aktivnosti predstavljaju izraz i nastavak kažnjavanja ili orijentacije u zemlji porekla.

3. Bez kršenja Ženevske konvencije, Republika Kosovo može utvrditi da tražioc azila koji podnese naknadni zahtev obično ne dobija status izbeglice, ako se opasnost od progona zasniva na okolnostima koje je tražioc stvorio po sopstvenoj odluci od vreme napuštanja zemlje porekla.

Član 6 Odobrenje azila

1. Republika Kosovo odobrava azil stranom državljanu ili licu bez državljanstva, na njegov zahtev, kada ispunjava kriterijume određene u članu 2, podstav 1.10 ovog Zakona.

2. Licama kojima je odobren azil u skladu sa stavom 1. ovog člana izdaje dozvola boravka u skladu sa Zakonom o strancima.

Član 7 Isključenje iz Azila

1. Pravo na azil se neće odobriti licu, za koje postoji osnovana ozbiljna sumnja da je on / ona:

1.1. počinio zločin protiv mira, ratne zločine ili zločine protiv kako je definisano u međunarodnim aktima namenjenih odredbama predviđenim za takve zločine;

1.2. počinio bilo kakav ozbiljan nepolitički zločin van Republike Kosova, prije priznavanja statusa izbeglice, u toj zemlji kao izbeglica;

1.3. je kriv za dela koja su u suprotnosti sa ciljevima i načelima Ujedinjenih nacija, kao što je predviđeno u preambuli i u članu 1. i 2. Povelje Ujedinjenih Nacija.

2. Stav 1. ovog Člana će se primenjivati na lica koja podstiču ili na drugi način učestvuju u izvršenju zločina ili gore pomenutih akata.

3. Azil se neće dodeliti licima koja trenutno uživaju podršku ili zaštitu organa ili agencija Ujedinjenih Nacija, osim zaštite ili pomoći Visokog Komesarijata Ujedinjenih Nacija za izbeglice. Kada je takva pomoć ili zaštita bila prekinuta iz bilo kog razloga, bez rešavanja položaja ovih lica u skladu sa relevantnim rezolucijama odobrenih od strane Generalne Skupštine Ujedinjenih Nacija, ova lica u skladu sa činjenicama (ipso facto) imaju pravo da imaju korist od ovog zakona.

4. Azil se ne dozvoljava licima čija su prava i obaveze kao građani Kosova priznata od strane države Kosovo.

Član 8

Odobravanje subsidijarne zaštite

1. Republika Kosovo odobrava dodatnu zaštitu stranim državljanima ili licima bez državljanstva koji ne ispunjavaju uslove na sticanje statusa izbeglice, ali koji ispunjavaju propisane kriterijume koji definišu dodatnu zaštitu, kako je navedeno u Članu 2, tački 1.12 ovog Zakona.
2. Što je pre moguće, nakon odobravanja statusa, Ministarstvo će izdati korisnicima statusa subsidijarne zaštite dozvolu za boravak koja treba da važi najmanje godinu dana i sa mogućnošću produženja, osim ako jaki razlozi nacionalne bezbednosti ili javnog poretka zahtevaju drugačije.

Član 9

Isključenje iz supsidijarne zaštite

1. Pravo na supsidijarnu zaštitu neće biti odobreno licu, za koga postoji ozbiljna sumnja da je on / ona:
 - 1.1. Počinio zločine protiv mira, ratne zločine ili zločine protiv čovečnosti u smislu međunarodnih propisa koji definišu ove zločine;
 - 1.2. Počinio teška krivična i kažnjiva dela;
 - 1.3. je kriv za dela koja su u suprotnosti sa ciljevima i načelima Ujedinjenih nacija, kao što je navedeno u preambuli i člana 1 i 2 Povelje Ujedinjenih nacija;
 - 1.4. predstavlja opasnost za zajednicu ili bezbednosti Republike Kosova.
2. Stav 1. ovog Člana primenjuje se na lica koja podstiču ili na drugi način učestvuju u izvršenju zločina ili gore pomenutih akata.
3. Dodatna zaštita se neće odobriti licu koje je počinilo jedno ili više krivičnih dela pre ulaska u Republiku Kosovo, van delokruga stava 1 ovog člana, a koja krivična dela bi bila kažnjiva zatvorom i kada bi bila izvršena u Republici Kosovo i ako je on ili ona napustio zemlju porekla, samo da izbegne sankcije koje proističu iz tih zločina.

Član 10.

Ulazak u Republiku Kosovo

1. Strani državljani ili lica bez državljanstva koji izjavljuju svoju nameru da podnesu zahtev za azil u Republici Kosovo će se tretirati kao tražioci azila u skladu sa ovim zakonom, i na taj način će biti omogućeni da ulaze na teritoriju Republike Kosovo.

Član 11

Pomoć azilantima

1. Tražioc azila će moći da podnese zahtev za azil na jeziku koji on ili ona razume.
2. U roku od petnaest (15) dana od predaje zahteva za azil, tražilac azila će biti obavešten na jeziku koji razume, o postupku azila, prava i obaveze takvog postupka, kao i pravo da se obrati UNHCR-u i bilo kojoj nevladinoj organizaciji koja pruža pomoć tražiocima azila.
3. Lice koje traži azil ima pravo da izabere predstavnika koji će mu pomoći i koji će ga predstavljati u procesu odlučivanja o azilu, na račun tražioca azila.
4. Predstavnik tražioca azila i predstavnik kancelarije UNHCR-a imaju pravo da kontaktiraju tražioca azila u svakom trenutku i u svakoj fazi postupka odlučivanja o azilu.
5. Tražioc azila ima pravo da razgovara sa njegovim predstavnikom, ili predstavnikom UNHCR-a u bilo kom trenutku i da bude informisan o ovom pravu.
6. Poslanik ima pristup na informacije u dosijeu tražioca azila koji mu se dozvoli od strane organa zaduženih za ispitivanje zahteva za azil ukoliko je informacija relevantna za razmatranje zahteva.
7. Izuzetno, predstavnik neće imati pristup u dosije tražioca kada bi otkrivanje informacija ili izvora ugrozili nacionalnu bezbednost, bezbednost organizacija ili lica koji pružaju informacije ili bezbednosti lica(a) na koje se informacija odnosi ili kada istražni interesi koji se odnose na ispitivanje primene azila od strane nadležnog organa ili međunarodne odnose Republike Kosovo će biti ugrožena. U ovim slučajevima, pristup na gore navedene informacije i izvore će biti dostupna nadležnom organu, osim ako je takav pristup isključen zbog ugrožavanja nacionalne bezbednosti.

Član 12

Jezik postupka i pravo na prevodioca

1. U slučajevima u kojima tražilac azila ne razume jezik na kome se obavlja procedura, nadležni organ će pružati usluge prevodenja kako bi se osiguralo da se proces odvija na jeziku koji on ili ona razume. Prevodilac će biti obavezan na profesionalnu poverljivost.
2. U posebnim slučajevima, ukoliko je moguće, tražiocu azila će se obezbediti prevodioc istog roda.
3. Tražioc azila ima pravo da angažuje prevodioca sve dok prevodioc nije takođe tražioc azila.

Član 13

Žene tražioci azila

Gde je to moguće, žene tražioci azila imaju pravo da svoj zahtev za azil bude obrađen od zvaničnika žene.

Član 14

Maloletnici bez pratnje

1. Tražiocima azila iz kategorije maloletnika bez pratnje biće dodeljen službenik za socijalne usluge imenovan iz Centra za Socijalni Rad što pre je moguće, kao predstavnik deteta bez pratnje u cilju zastupanja ili pomoći detetu bez pratnje radi razmatranja zahteva za azil. Ni u kom slučaju, dete bez pratnje ne može biti saslušano bez pratnje zvaničnika za Socijalna Pitanja.
2. Nadležni Organ je dužan da uzme u obzir najbolje interese maloletnika bez pratnje prilikom sprovođenja ovog člana.
3. Zvaničniku za socijalna pitanja za decu će se obezbediti prilika, da informiše dete bez pratnje za smisao i moguće posledice ličnog intervjua i, prema potrebi, kako da se pripremi za lični razgovor. Zvaničniku za socijalna pitanja za decu će biti dozvoljeno da prisustvuje tom razgovoru i da postavlja pitanja ili daje komentare, u okviru utvrđenom od strane lica koja obavlja razgovor.
4. Ako dete bez pratnje ima lični intervju na njegovu molbu za azil, taj intervju se obavlja od strane lica koje ima neophodna znanja o posebnim potrebama deteta, i odluka u vezi sa zahtevom za azil takođe treba da se donese od osobe koja ima neophodna znanja za posebne potrebe deteta.
5. Nakon priznavanja statusa izbeglice, subsidijarne zaštite i privremene zaštite, detetu bez pratnje određuje se staratelj za decu.
6. Ministarstvo ima obavezu da pokrene napore u pronalaženju roditelja ili drugih bliskih rođaka maloletnika bez pratnje u saradnji sa relevantnim organizacijama.
7. Ministarstvo će osigurati da su Maloletnici bez pratnje postavljeni:
 - 7.1 Sa odraslim rođacima; ili
 - 7.2 U usvojiteljsku porodicu; ili
 - 7.3 U specijalizovanim centrima za smeštaj maloletnika; ili
 - 7.4 U drugi smeštaj pogodan za maloletnike.
8. U tom kontekstu, stav deteta se uzima u obzir u skladu sa njegovim uzrastom i stepenom zrelosti.
9. Oni koji rade sa decom bez pratnje treba da su završili ili moraju završiti odgovarajuću obuku u skladu sa njihovim specifičnim potrebama, a biće obavezni da poštuju princip poverljivosti u odnosu na bilo koje informacije koje dobiju u toku svog rada

Član 15

Tražiocima azila sa ograničenim mentalnim sposobnostima

Tražiocima azila sa ograničenim mentalnim sposobnostima će biti dodeljen predstavnik pre početka postupka.

Član 16

Osobe sa posebnim potrebama

1. Vlada će obezbediti poseban tretman i posebnu pažnju licima sa posebnim potrebama, naročito deci, deci bez pratnji, starijim osobama, invalidima, trudnicama, samohranim roditeljima sa samo jednim maloletnim detetom, i licima koja su bila žrtve torture, silovanja ili drugih ozbiljnih oblika psihičkog, fizičkog i seksualnog nasilja.
2. Prema ovom zakonu, posebne potrebe će se definisati na osnovu individualne procene svakog tražioca azila, izbeglice ili lica pod supsidijarnom zaštitom ili lica pod privremenom zaštitom.
3. Tražiocima azila, izbeglice, lica pod supsidijarnom zaštitom ili lica pod privremenom zaštitom sa posebnim potrebama će imati poseban tretman u skladu sa njihovim specifičnim potrebama u slučaju smeštaja, obezbeđivanje posebnih standarda za prijem, neophodan medicinski tretman, i potrebni psiho-socijalni branilac.

Član 17

Ograničenje kretanja

1. Tražiocima azila mogu slobodno da se kreću na teritoriji Republike Kosova.
2. Republika Kosovo može da odlučuje o ograničenju kretanja zbog javnog interesa ili kada je neophodno hitno razmatranje i efikasno praćenje njegovog/njenog zahteva.
3. Kada je potrebno, na primer, iz pravnih razloga ili iz razloga javnog poretka, Republika Kosovo može ograničiti slobodu kretanja u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.
4. Tražiocima azila ne bi trebalo da traži dozvolu da vodi sastanke sa organima ili sudovima kada je to neophodno.

Član 18

Uloga UNHCR-a

1. Državni organi će omogućiti UNHCR-u:
 - 1.1. Da imaju pristup podnosiocima zahteva za azil, uključujući i one u pritvoru i na aerodromu;
 - 1.2. Da imaju pristup informacijama o pojedinačnim zahtevima za azil, u toku postupka i o odlukama, pod uslovom da se time slaže podnosilac zahteva za azil;

1.3. Da iznese svoje stavove, u vršenju svojih nadzornih odgovornosti na osnovu člana 35 Ženevske Konvencije, svim nadležnim organima u vezi sa pojedinačnim zahtevima za azil u bilo kojoj fazi postupka.

2. Stav 1. ovog člana odnosi se i na organizaciju koja radi na teritoriji Države Članice, u ime UNHCR-a u skladu sa ugovorom sa Vladom Kosova.

POGLAVLJE II

PRAVA I OBAVEZE TRAZIOCA AZILA, LICA SA STATUSOM IZBEGLICE I LICA POD SUPSIDIJARNOM ZAŠTITOM

Član 19.

Prava tražioca azila

1. Tražioc azila ima pravo:

- 1.1. Da boravi u Republici Kosovo;
- 1.2. Na osnovne životne uslove;
- 1.3. Osnovno zdravstveno zbrinjavanje;
- 1.4. Na osnovnu socijalnu pomoć;
- 1.5. Na besplatnu pravnu pomoć;
- 1.6. Obrazovanju za maloletnike tražioce azila;
- 1.7. Na slobodu misli i versko uverenje;
- 1.8. Na zapošljavanje i stručno usavršavanje.

Član 20.

Pravo boravka tražioca azila

1. Tražioc azila ima pravo da boravi u Republici Kosovo do donošenja konačne odluke.
2. Članovi porodice koji su stigli u Republici Kosovo, zajedno sa tražiocem azila imaju pravo na boravak, u skladu sa stavom 1. ovog Člana.
3. Nadležni organi će preduzeti odgovarajuće mere da održavaju koliko je to moguće, jedinstvo porodice prisutno na teritoriji Republike Kosovo, ukoliko je tražiocima azila obezbeđeno stanovanje.

Član 21
Pravo na osnovne životne i socijalne uslove

Tražiocima azila imaju pravo na osnovne životne uslove koji uključuju: smeštaj, hranu, odeću, u vidu robe ili kupona, i pomoć za svakodnevne troškove. Tražiocima azila sa posebnim potrebama će se obezbediti životni standard u skladu sa njihovim specifičnim potrebama.

Član 22
Zdravstveno zbrinjavanje

1. Tražiocima azila imaju pravo na zdravstveno zbrinjavanje, koje uključuje hitnu zdravstvenu negu i lečenje bolesti.
2. Tražiocima azila koji su silovani ili mučeni ili koji su pretrpeli druge ozbiljne oblike nasilja, i tražiocima azila sa posebnim potrebama, biće obezbeđen potrebnim medicinski tretman u skladu sa specifičnim zahtevima i izazvanim efektima.

Član 23
Besplatna pravna pomoć

1. Tražiocima azila dobijaju sledeću besplatnu pravnu pomoć:
 - 1.1 Informacije koje se odnose na prava i obaveze lica koja traže azil;
 - 1.2 Pomoć u izradi žalbi;
 - 1.3 Zastupanje u postupcima pred nadležnim organima.
2. Pomoć iz stava 1. ovog člana će se obezbediti tražiocu azila koji nema dovoljno sredstava ili vrednog kapitala za pokrivanje odgovarajućih troškova.
3. Pomoć iz stava 1. ovog člana može se obezbediti kroz: advokata ili organizacija za pomoć izbeglicama.

Član 24
Pravo na obrazovanje dece tražioca azila

Deca tražiocima azila imaju pravo na osnovno i srednje obrazovanje po istim uslovima kao i građani Republike Kosovo.

Član 25
Pravo na slobodu misli i versko uverenje

Vlada Kosova će garantovati tražiocima azila pravo na slobodno ostvarivanje vere u skladu sa svojim uverenjima.

Član 26
Pravo na rad i stručno usavršavanje

1. Tražioci azila imaju pravo da vrše profitabilne aktivnosti šest (6) meseci od dana kada su podneli zahtev, a do konačne odluke.
2. Tražioci azila imaju pravo na stručno usavršavanje, bez obzira na to da li imaju pristup zaposlenju.

Član 27
Obaveze tražioca azila

1. Tražioci azila su dužni:
 - 1.1. Da svo vreme deluju u skladu sa zakonima i drugim podzakonskim aktima Republike Kosovo i merama preduzetim od strane državnih organa;
 - 1.2. Da saraduju sa ODAM-om i drugim relevantnim državnim organima;
 - 1.3. Da se odazovu pozivima nadležnog organa i drugih državnih organa i da saraduju u svakoj fazi azilskog postupka;
 - 1.4. Da podnesu putne i lične isprave i druge dokaze na raspolaganju.
 - 1.5. Da informišu ODAM i druge nadležne organe za azil o svakoj promeni adrese u roku od tri (3) dana;
 - 1.6. Da deluju u skladu sa uputstvima izdatim od strane nadležnog organa i svih drugih vladinih uputstva u vezi sa ograničenjem kretanja;
 - 1.7. Da ne napuste teritoriju Kosova bez odobrenja nadležnog organa, dok se ne izvrši postupak azila;
 - 1.8. Da saraduju sa nadležnim organom u vezi sa otiscima prstiju i registraciju fotografije;
2. Nadležni organi mogu da provere i kontrolišu tražoca azila i stvari u njegovo posedovanje;
3. Nadležni organ može da drži beleške u vezi sa izjavama tražioca azila i da bude informisan o tome.

Član 28

Prava lica sa statusom izbeglice i pod supsidijarnom zaštitom

1. Lice sa statusom izbeglice i lica pod supsidijarnom zaštitom imaju sledeća prava:
 - 1.1. Pravo boravka u Republici Kosovo sve dok traje azil ili supsidijarna zaštita;
 - 1.2. Osnovnu socijalnu pomoć;
 - 1.3. Osnovni smeštaj;
 - 1.4. Zdravstveno zbrinjavanje;
 - 1.5. Obrazovanje;
 - 1.6. Pomoć za integraciju u društvo;
 - 1.7. Pravo na slobodu misli i versko ubeđenje;
 - 1.8. Pravo na rad i pravo na profesionalnu obuku;
 - 1.9. Spajanje sa porodicom, kao što je predviđeno zakonom;
 - 1.10. Pravo na pristup sudu i pravne pomoći.
 - 1.11. Pravo na posedovanje pokretne i nepokretne imovine.
2. Lice sa statusom izbeglice i lica pod supsidijarnom zaštitom uživaju prava iz stava 1. ovog Člana do nivoa zaštite koju uživaju građani Republike Kosovo.
3. Nadležni organ će obavestiti lice sa statusom izbeglice ili osobe pod supsidijarnom zaštitom u roku od petnaest (15) dana od dana davanja azila ili supsidijarne zaštite, na jeziku koji razumeju, o pravima i obavezama koje proizilaze iz priznavanja ovog statusa.

Član 29

Pravo na boravak

Lica sa statusom izbeglice ili lica pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo boravka u Republici Kosovo za toliko vreme za koje su dobili azil ili supsidijarnu zaštitu.

Član 30

Socijalna Zaštita

Lice sa statusom izbeglice i lica pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na neophodnu socijalnu pomoć pod istim uslovima kao i građani Republike Kosovo.

Član 31

Osnovni smeštaj

1. Licu sa statusom izbeglice ili licima pod supsidijarnom zaštitom će biti obezbeđen smeštaj do dve godine od dana prijema odluke kojom se odobrava azil ili supsidijarna zaštita.
2. Lice sa statusom izbeglice ili lica pod supsidijarnom zaštitom će gubiti pravo na smeštaj ako odbiju ponudu elementarnog skloništa napravljenog u skladu sa stavom 1. ovog Člana.
3. Lice sa statusom izbeglice ili lica pod supsidijarnom zaštitom koje imaju sopstvena sredstva za pokrivanje troškova u vezi smeštaja nemaju pravo koristi iz stava 1. ovog Člana.

Član 32

Zdravstveno zbrinjavanje

Lice sa statusom izbeglice ili lice pod supsidijarnom zaštitom, ima pravo na zdravstveno zbrinjavanje pod istim uslovima kao državljani Kosova.

Član 33

Obrazovanje

Lice sa statusom izbeglice ili lica pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na osnovno, srednje i visoko obrazovanje pod istim uslovima kao i državljani Republike Kosova.

Član 34

Integracija u društvu

U cilju integrisanja u kosovskom društvu, lice sa statusom izbeglice, i licima pod supsidijarnom pomoći će se omogućiti nastava istorije, jezika i kosovske kulture.

Član 35

Sloboda misli i verskog ubeđenja

Vlada Kosova će licima sa statusom izbeglice li licu pod supsidijarnom zaštitom garantovati pravo na slobodno ostvarivanje, slobodu izražavanja i verskih uverenja po svojim ubeđenjima.

Član 36

Pravo na rad i stručno usavršavanje

1. Lice sa statusom izbeglice ili lica pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na rad u Republici Kosovo bez radne dozvole za strance.
2. Lice sa statusom izbeglice ili lica pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na profesionalnu obuku i radno iskustvo, pod istim uslovima kao i građani Kosova.

Član 37

Spajanje porodice

Lice sa statusom izbeglice Azilanti ili lica pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na porodična spajanja kako je navedeno u Članu 2 stavu 1.19 ovog Zakona

Član 38

Besplatna pravna pomoć

1. Licima sa statusom izbeglice ili licima pod supsidijarnom zaštitom se pruža besplatna pravna pomoć na sledeći način:

1.1. Informacije koje se odnose na prava i obaveze koje proizilaze iz priznavanja azila ili supsidijarne zaštite;

1.2. Pomoć u izradi žalbi i zastupanje pred nadležnim organima u slučaju prestanka, poništenja ili oduzimanja statusa azila ili supsidijarne zaštite.

2. Pomoć prema stavu 1. ovog Člana će biti pružena azilantima ili licima koje nemaju dovoljno sredstava ili vredan kapital za pokrivanje odgovarajućih troškova.

3. Pomoć iz stava 1. ovog člana može se obezbediti kroz: advokate ili organizacije za pomoć izbeglicama.

Član 39

Pravo za posedovanje nepokretne i pokretne imovine

1. Lice sa statusom izbeglice ili lica pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo da poseduju nepokretnu i pokretnu imovinu pod istim uslovima kao i stranci.

Član 40

Naturalizacija

Osoba sa izbegličkim statusom ima pravo na naturalizaciju u skladu sa Zakonom o državljanstvu .

Član 41

Dužnosti lica sa statusom izbeglice i lica pod supsidijarnom zaštitom

1. Lice sa statusom izbeglice ili lica pod supsidijarnom zaštitom dužni su:

1.1 Da poštuju Ustav, zakone i podzakonske akte Republike Kosova;

1.2. Obaveste Nadležne Organe o svakoj promeni adrese u roku od sedam (7) dana.

POGLAVLJE III POSTUPAK AZILA

Član 42

Donošenje odluka nadležnih organa

1. ODAM je odgovorna za donošenje odluka u prvom stepenu o azilu;
2. Nacionalni Komitet za Izbeglice je odgovoran za razmatranje žalba protiv odluka u prvom stepenu;
3. Nadležni sud u skladu sa Zakonom o Sudovima je odgovoran za razmatranje administrativnih odluka.

Član 43

Načela postupka Azila

1. Postupak azila počinje kada strani državljanin ili lice bez državljanstva podnosi zahtev za azil.
2. Nadležni Organ omogućava tražiocu azila da predstavi, objasni i dokaže sve činjenice i okolnosti u vezi sa njegovom / njenom zahtevu za azil.
3. Trazioc azila mora u potpunosti i aktivno saradivati sa nadležnim organom u toku postupka. Trazioc azila će predstavljati i objasniti sve činjenice i okolnosti za koje je svestan da će pomoći Nadležnom Organu u postupku razmatranja svih dokaza koje trazioc azila ima na raspolaganju. On / ona će predstaviti sve odgovarajuće dokumente u njegovom / njenom posedu koji mogu biti relevantni za utvrđivanje azila.
4. Nadležni organ ispituje kontekst informacija koje se odnose na trenutnu situaciju u zemlji iz koje je pobjeglo lice i pokušava da proveri činjenice i okolnosti vezane za tražioca azila u vezi sa svim dokazima koje je on / ona podneo. Nadležni Organ može da uzme u obzir dodatne dokaze na raspolaganju, kako bi odlučivao o zahtevu za azil.
5. Odluka Nadležnog Organa da prizna ili odbije zahtev za azil se ne uzima samo na osnovu formalnih dokumenata i drugih sličnih dokaza. Odluka se donosi na osnovu procene svih raspoloživih dokaza, uključujući i deklaracije tražioca azila.
6. U postupku azila, Nadležni Organ će učiniti sve što je moguće kako bi se osiguralo da postupak ne bude nepovoljan i koliko je to moguće, i kada bude potrebno, pomoći će tražiocu azila u predstavljanju njegove / njene aplikacije. Zvaničnici zaduženi za intervjuisanje tražioca azila su odgovorni za sprečavanje toga da nedostatak znanja i iskustva tražioca azila ne naude njegovom pravu.

Član 44

Sprovođenje Zakona o upravnom postupku

Ako nije drugačije predviđeno ovim zakonom, procedura azila će biti u skladu sa Zakonom o Upravnom Postupku.

Član 45

Podnošenje prijave

1. Zahtev za azil podnosi se u trenutku ulaska na Kosovo, na graničnom prelazu, u policijskoj stanici ili u ODAM.
2. Vlasti iz stava 1. ovog Člana obavezni su da pomognu tražiocu azila da podnese zahtev za azil što je pre moguće. Zahtevi za azil neće se odbiti niti isključiti od razmatranja na osnovu toga što nisu podneseni u najkraćem vremenu.
3. Organ koji prima zahtev za azil, po ovom Članu treba da prilikom prijema prijave popuni početni formular, uključujući i uzimanje otisaka prstiju, fotografije i drugih dokaza u vezi sa zahtevom za azil i putnih dokumenata.
4. Nakon popunjavanja početnog formulara, Organ koji prima zahtev mora odmah kontaktirati nadležnog zvaničnika za azil iz ODAM-a i transportuje tražioca azila u Centru za Azilante.

Član 46

Centar za Tražioce Azila

1. Centar za tražioce azila (u daljem tekstu Centar) upravlja se od strane ODAM-a.
2. Funkcionisanje i procedure centara će biti regulisane po posebnoj proceduri odobrene od Ministarstva Unutrašnjih Poslova.

Član 47

Prijem Tražioca Azila u Centru

1. Nakon prijema tražioca azila u Centru, zvaničnik Centra za azil mora da obavesti tražioca azila o njegovim pravima i obavezama kao i postupkom azila, uključujući i mogućnost korišćenja besplatne pravne pomoći i kontaktiranja predstavnika UNHCR-a i drugih organizacija koje se bave zaštitom prava izbeglica na svom jeziku ili na jeziku koji razumeju.
2. Nakon informisanja tražioca azila o njegovim pravima i obavezama kao i o postupku azila, tražioc azila se podvrgne lekarskom pregledu.

Član 48 **Smeštaj tražioca azila**

1. Tražioc azila može biti smešten u centar za tražioce azila, na drugom mestu koje je odredio ODAM ili negde drugde, gde oni žele.
2. U slučaju smeštaja tražioca azila u mestu koji su oni izabrali, oni će pokriti troškove sami.

Član 49 **Učešće trećih lica u postupku azila**

1. Postupci vezani za azil nisu otvoreni za javnost.
2. Sledeće osobe mogu biti prisutni u postupcima azila:
 - 2.1. Ovlašćeni predstavnik;
 - 2.2. Pravni staratelj za decu bez pratnje;
 - 2.3. Staratelj za lica sa ograničenim mentalnim sposobnostima.
 - 2.4. Predstavnik UNHCR-a;
 - 2.5. Prevodilac.

Član 50 **Intervju sa tražiocem azila**

1. Tražioc azila će biti lično intervjuisan bez prisustva ostalih članova porodice, osim ako nadležni organ smatra neophodnim prisustvo drugih članova porodice za pravilno razmatranje.
2. ODAM će intervjuisati tražioca azila što je pre moguće. Ako je potrebno, tražilac azila će biti intervjuisan nekoliko puta.
3. Tražioc azila je dužan da deklariše sve činjenice i okolnosti koje podržavaju njegov zahtev za azil, da proglasi istinu u svim odgovorima, da iznese sve dokaze na raspolaganju i da daje ubedljivo i pouzdano objašnjenje.
4. Intervjui sa tražiocima azila moraju se obaviti u uslovima koji garantuju poverljivost.
5. intervju sa tražiocem azila uvodi se u zapisnik koji se mora potpisati od tražioca azila da bi potvrdio njegovu autentičnost, nakon što mu je saopšten na jeziku koji on ili ona razume.
6. Kada tražioc azila odbija da odobri sadržaj izveštaja, razlozi za to odbijanje upisuju se u datoteku tražioca azila. Odbijanje da odobri sadržaj izveštaja neće zaustaviti nadležnog organa da odluči o zahtevu za azil.

7. Tražioc azila će biti saslušan od strane osobe koja je dovoljno kompetentna da vodi računa o ličnim ili opštim okolnostima zahteva za azil, uključujući i kulturno poreklo tražioca azila ili nivo njegove/njene ranjivosti, u meri u kojoj je moguće da se to uradi.

Član 51

Verifikacija činjenica

1. Po službenoj dužnosti, ODAM preispituje sve činjenice relevantne za donošenje odluke. Nadležni Organ, ako smatra da je to potrebno, će održati dodatne razgovore sa tražiocem azila, će razmatrati raspoložive dokaze i ako je potrebno, zahtevaće i druge dokaze.

2. U slučajevima kada je ODAM-u potrebno mišljenje stručnjaka za proveru određenih činjenica u cilju donošenja odluke o tražiocu azila, Nadležni Organ je ovlašćen da konsultuje jednog stručnjaka u toj oblasti. Stručnjak će dobiti instrukcije o tajnosti postupka i pristaće da poštuje poverljivost, u skladu sa zakonom.

3. ODAM je ovlašćen da dobija savete od strane stručnjaka po pitanjima koja se odnose na dokaze za utvrđivanje azila po zahtevu tražioca azila, njegovog zastupnika ili predstavnika UNHCR-a ako procenjuje da bi takvo mišljenje bilo važno u pogledu odlučivanja o azilu.

4. Nadležni organ prilikom razmatranja zahteva će se osigurati da odluka bude donošena pojedinačno, objektivno i na nepristrasan način i da su tačne informacije uzete iz različitih izvora, kao Visoki komesarijata za izbeglice (UNHCR) u vezi sa ukupnom situacijom koja vlada u zemlji porekla tražilaca azila i kada je to potrebno, u vezi zemlje kroz koje su prošli, a takve informacije treba da budu dostupne za odgovorno osoblje za razmatranje zahteva i donošenje odluka.

Član 52

Ubrzana procedura

1. ODAM može da donese odluku po hitnom postupku u skladu sa osnovnim principima i garancijama u prvom stepenu, koje se odnosi na slučajeve kada:

1.1. Pozitivna odluka je zasnovana na raspoloživim dokazima, ili

1.2. Negativna odluka je doneta na osnovu člana 54 ovog Zakona.

2. Tražioc azila ima pravo da podnese žalbu u Nacionalnom Komitetu za Izbeglice u roku od sedam (7) dana protiv odluke donete ubrzanom procedurom.

3. Stavovi 1.2 ovog Člana nisu validni za podnete zahteve od strane maloletnika bez pratnje ili lica sa ograničenim mentalnim sposobnostima.

Član 53

Prvostepena odluka

1. ODAM donosi odluku prema kojoj:

- 1.1. Priznaje azil;
- 1.2. Odbija azil, i priznaje supsidijarnu zaštitu;
- 1.3. Odbija zahtev za azil;
- 1.4. prekine postupak azila.

2. ODAM će doneti odluku u pisanoj formi, a u slučajevima kada se zahtev za azil odbija, faktični i pravni razlozi moraju se prikazivati odgovarajućom odlukom, kao i informacijama o mogućnosti podnošenja zahteva.

Član 54

Odbijanje zahteva za azil i supsidijarnu zaštitu

1. ODAM će odbiti zahtev za azil i supsidijarnu zaštitu u slučajevima kada:
 - 1.1. Tražioc azila ne ispunjava kriterijume za izbeglice kao što je navedeno u definiciji izbeglice, ili supsidijarne zaštite, kao što je navedeno u definiciji supsidijarne zaštite;
 - 1.2. U slučajevima gde se smatra da lice koje traži azil nema pravo na zaštitu u skladu sa Članovima 7. i 9. ovog zakona;
 - 1.3. U slučajevima kada je zahtev za azil očigledno neosnovan, u skladu sa članom 55 ovog zakona.

Član 55

Neosnovani zahtev za azil

- 1 . ODAM će odbiti zahtev za azil koji se smatra neprihvatljivim po hitnom postupku u skladu sa proceduralnim garancijama predviđenim ovim zakonom, u slučajevima kada:
 - 1.1. Azilant prilikom njegovog / njenog izlaganja i podnošenja činjenica, je pokrenuo samo pitanja koja nisu važna ili su minimalnog značaja za ispitivanje da li se on / ona kvalifikuje kao izbeglica u skladu sa ovim zakonom.
 - 1.2. Tražioc Azila dolazi iz sigurne treće zemlje porekla.
 - 1.3. Tražilac azila dolazi iz jedne sigurne zemlje pod uslovom da dotična zemlja ponovo primi tražioca azila.
 - 1.4. Azilant prilikom podnošenja zahteva za azil, bez opravdanog razloga, ne navodi svoje podatke o njegovom/njenom identitetu, porodične veze, poslednjeg boravišta, tok putovanja, lične dokumente, razloge o traženju zaštite i azila.
 - 1.5. Tražioc azila je podneo novi zahtev za azil predstavljajući druge lične podatke;

1.6. Tražioc azila nije dostavio informacije koje bi na razuman nivo sigurnosti omogućili utvrđivanje njegovog/njenog identiteta ili nacionalnosti, ili verovatno, on / ona je uništio ili skrivao ličnu kartu ili putnu ispravu koje bi pomogle da se proveri njegov/njen identitet ili nacionalnost.

1.7. Tražioc azila je bio predmet zahteva za azil u Republici Kosovo za kojeg je donošena negativna odluka a okolnosti za ovu odluku nisu se promenile.

1.8. Tražioc azila nije uspeo bez opravdanog razloga da ranije podnese njegov / njen zahtev za azil, iako je imao priliku za to.

1.9 . Tražioc azila koristi postupak azila prosto samo da se spreči ili odloži deportacija.

1.10 Podnesene su netačne informacije o identitetu, odnosno predstavljena je lažna dokumentacija koje je namerno bile proglašena kao originalna.

1.11 . Tražioc azila odbija da saraduje u vezi sa uzimanjem otisaka prstiju.

Član 56 **Obustava postupka azila**

1. ODAM će obustaviti proceduru za azil ako se ispuni jedan od sledećih uslova:

1.1. Azilant odustane od zahteva za azil;

1.2. Kada azilant napušta poslednje prebivalište više od tri (3) dana bez informisanja nadležnog organa, osim u slučajevima kada tražioc azila dokaže u razumnom roku da najava ili ne-najava tražioca azila se dogodila u okolnostima van njegove ili njene kontrole.

1.3. Tražioc azila napušta Republiku Kosovo u toku postupka.

2. Tražioc azila može tražiti da se ponovo otvori postupak azila samo ako su predstavljeni jaki razlozi. Zahtev za ponavljanje postupka azila će zaustaviti proterivanje stranca sa Kosova.

Član 57 **Predstavljanje novog zahteva za azil**

1. Tražioc azila, čiji je zahtev odbijen, a konačna odluka doneta, može podnositi novi zahtev za azil.

2. Tražioc azila, prema stavu 1. ovog člana, biće preliminarno ispitivan da li on ili ona predstavlja nove dokaze koji se odnose na konstataciju da li on ili ona ima dobre šanse da bude kvalifikovan kao izbeglica. Ako se u toku prethodnog ispitivanja iz ovog člana utvrđuju

nove činjenice na osnovu kojih se tražioc azila može kvalifikovati kao izbeglica, onda novi zahtev će biti razmatran po redovnoj proceduri.

3. Zahtev za azil koji je predmet prethodnog ispitivanja u skladu sa stavom 2. ovog člana ispituje se u skladu sa proceduralnim garancijama predviđenih u ovom zakonu.

Član 58 **Povratak tražioca azila**

Ako je zahtev za azil odbijen ili zaustavljen pravosnažnom odlukom, ODAM odlučuje, po pravilu, o povratku sa Kosova i naređuje izvršenje odluke. ODAM uzima u obzir princip jedinstva porodice.

Član 59 **Ukidanje azila**

1. Strani državljanin ili lice bez državljanstva prestaje da bude izbeglica, ako on ili ona:

1.1. dobrovoljno stavlja sebe pod odbranom zemlje državljanstva, ili

1.2. posle gubitka državljanstva ponovo zatraži istu na dobrovoljan način, ili

1.3 je steklo novo državljanstvo i uživa zaštitu zemlje čije novo državljanstvo ima; ili

1.4. dobrovoljno ponovo boravi u zemlju koju je on ili ona napustila ili izvan koje on ili ona ostaje u strahu da bude progonjena; ili

1.5 jer pošto su se okolnosti u vezi kojih je on ili ona priznati kao izbeglice prestale da postoje, ne može dalje da nastavi da odbija da se stavlja pod zaštitu zemlje čije državljanstvo ima;

1.6. kao lice bez državljanstva, pošto su se okolnosti za koje je priznat kao izbeglica prestale da postoje, on ili ona može da se vrati u prethodnu redovnu zemlju.

2. Prilikom razmatranja podstava 1.5 i 1.6 tačke 1 ovog člana, Republika Kosovo uzima u obzir činjenicu da li je promena okolnosti takve značajne prirode i nije li privremena, tako da strah izbeglice od progona ne može se dalje smatrati kao dobro osnovanim.

3. Podstavovi 1.5 i 1.6 stava 1. ne primenjuju se na izbeglicu koja je u stanju da predstavi uverljive razloge koji proističu iz prethodnog progona zbog odbijanja da sebe stavi pod zaštitu zemlje svog državljanstva, ili, kao lice bez državljanstva, zemlje bivšeg prebivališta

Član 60

Oduzimanje, raskid ili odbijanje obnavljanja izbegličkog statusa

1. Nadležni organ će oduzeti, raskinuti ili odbijati obnavljanje izbegličkog statusa u slučajevima kada:

1.1. on ili ona je bila, ili je isključena iz izbegličkog statusa u skladu sa članom 59 ovog zakona;

1.2. on ili ona trebalo bi da bude, ili je isključen iz statuta izbeglice u skladu sa članom 7. ovog zakona.

2. Nadležni organ će otkazati, ili odbiti obnovu statusa izbeglice u slučajevima:

2.1. Iskrivljavanje ili nepredstavljanja činjenica sa njegove/njene strane, uključujući i upotrebu lažnih dokumenata, bilo je odlučujuće za priznavanje izbegličkog statusa;

2.2. ima dovoljno osnova da se on ili ona može smatrati opasnim za bezbednost Republike Kosova;

2.3. On ili ona pošto je osuđen pravosnažnom presudom za neko naročito ozbiljno krivično delo, predstavlja opasnost za društvo Republike Kosove.

3. Pre oduzimanja statusa azilanta Nadležni organ obaveštava azilanta u pismenoj formi o razlozima za ponovno razmatranje statusa azila i će pružiti mogućnost da se usmeno ili u pisanoj formi podnese razloge zašto njegov status ne bi trebalo da bude oduzet.

4. Licu čiji se status azilanta oduzme u skladu sa podstavom 1.2. ovog člana, a koji je prisutan u Republici Kosovo, zagarantovaće se sledeća prava: pravo na nediskriminaciju, pravo na versku slobodu, pristup sudovima, obrazovanje, nekažnjavanje zbog nezakonitog ulaska ili boravka, poštovanje načela za ne proterivanje.

Član 61

Prestanak supsidijarne zaštite

1. Osobe sa supsidijarnom zaštitom se ne smatraju kao takvim od trenutka kada okolnosti koje opravdavaju dodelu ove zaštite više ne postoje, ili kada su se te okolnosti promenile na takav način da ova zaštita nije više potrebna.

2. U cilju primene stava 1. ovog člana, nadležni organ uzima u obzir promenu okolnosti, koje su od značaja za to da osoba koja ima korist od supsidijarne zaštite nije predmet bilo kojeg oblika ozbiljne pretnje.

3. Dodatna zaštita prestaje ako:

3.1. Osoba se povlači od supsidijarne zaštite.

Član 62

Oduzimanje, prestanak ili odbijanje obnavljanja supsidijarne zaštite

1. Nadležni organ će oduzimati, prekinuti ili odbiti produženje dodatne zaštite u slučaju kada:

1.1. on ili ona je bila, ili je isključena iz dodatne zaštite statusa u skladu sa članom 61 ovog zakona.

1.2. on ili ona trebalo bi da bude isključen ili jeste isključen od supsidijarnog statusa zaštite u skladu sa članom 9. ovog zakona.

1.3. Iskrivljavanje ili nedostavljanje činjenica sa njegove/njene strane, uključujući korišćenje lažne dokumentacije, bila je odlučujuća za odobrenje supsidijarne zaštite.

2. Pre oduzimanja dodatne zaštite Nadležni organ obaveštava lica pod dodatnom zaštitom u pismenoj formi o razlozima za ponovno razmatranje statusa dodatne zaštite i da mu ponudi njemu mogućnost da usmeno ili pismeno podnese razloge zašto njegov status ne bi trebalo da bude oduzet.

Član 63

Rokovi za prvostepenim postupcima

1. Procedura dobijanja azila u prvom stepenu, kao opšte pravilo, ima trajanje od šest (6) meseci od dana kada je zahtev podnet.

2. Odluke preduzete u skladu sa članom 52 ovog zakona, kao opšte pravilo će se preduzeti u roku od trideset (30) dana od dana podnošenja zahteva.

POGLAVLJE IV

ŽALBENI POSTUPAK

Član 64

Žalba

1. Tražioc azila, lice za statusom azilanta, osoba pod supsidijarnom zaštitom ili lice pod privremenom zaštitom ima pravo da podnese žalbu Nacionalnom Komitetu za izbeglice protiv odluke ODAM-a.

2. Žalbe na prvostepene odluke regulisane su Zakonom o Upravnom Postupku, osim u slučajevima kada Zakon o Azilu ne odredi drukčije.

3. Žalbe protiv drugostepene odluke se podnose nadležnom sudu. Žalbe protiv prvostepene i drugostepene odluke obustavljaju izvršenje odluke.

Član 65
Rok za podnošenje žalbe

1. Rok za podnošenje žalbe protiv prvostepene odluke je petnaest (15) dana od dana objavljivanja odluke, osim u slučajevima drukčije utvrđenim ovim zakonom.
2. Žalba koja se prenosi putem faksa smatra se važećim ako je poslata u roku i original je poslat kasnije.

Član 66
Nacionalni Komitet za Izbeglice

1. Kosovska Vlada osniva Nacionalni Odbor za Izbeglice i njeni članovi će služiti tri (3) godišnje mandate:
 - 1.1. Komisija se sastoji od Predsednika, Potpredsednika i pet redovnih članova;
 - 1.2. Predsednik, Potpredsednik i članovi Odbora imenuju se iz reda diplomiranih pravnika, zaposlenih u organima državne uprave i sa najmanje pet (5) godina profesionalnog radnog iskustva;
 - 1.3. Prvostepeni organ je isključen iz učešća u Nacionalnom Savetu za Izbeglice;
 - 1.4. Predstavnik UNHCR-a učestvuje kao posmatrač i ima pravo da predstavlja svoje komentare u kontekstu konačne odluke.
2. Komisija je samostalna u svom radu.
3. U principu, Komisija odlučuje o slučajevima u (3-) tro-članom savetu, kojim predsedava predsednik ili potpredsednik. Savet donosi odluke na osnovu većine glasova.
4. Vlada donosi podzakonske akte za regulisanje procedure Nacionalnog Komiteta za Izbeglice.

Član 67
Razlozi za žalbu

1. Razlozi za žalbu su sledeći:
 - 1.1. Kršenje odredaba procesnog prava;
 - 1.2. Kršenje odredaba materijalnog prava;
 - 1.3. Pogrešno ili nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja;
 - 1.4. Nove značajne činjenice u prilog zahtevu.

Član 68
Ponovo postavljenje do isteka roka

1. Ako tražilac azila iz opravdanih razloga ne može da podnese žalbu u zakonskom roku, oni mogu zahtevati novi rok za žalbu
2. Zahtev za novi rok podnosi se u roku od deset (10) dana od dana saznanja za podnošenje odluke u njegovo ime.
3. Zahtev za novi rok obustavlja izvršenje odluke o proterivanju tražioca azila sa Kosova.

Član 69
Postupci u drugom stepenu

1. Nacionalna komisija za izbeglice odlučuje na osnovu dokaza prikupljenih u toku postupka azila u prvom stepenu i na osnovu drugih dokaza koje je predstavljao tražioc azila.
2. Na kraju razmatranja žalbe, Odbor donosi sledeću odluku:
 - 2.1. Odobrava prvostepenu presudu;
 - 2.2. Poništava prvostepenu presudu i vrati je na razmatranje prvom stepenu;
 - 2.3. Popravlja ukazane mane uzimanjem odgovarajuće odluke;
 - 2.4. Menja prvostepenu odluku na osnovu istih dokaza.

Član 70
Rok za razmatranje žalbi

1. Po opštem pravilu, Komisija odlučuje u roku od trideset (30) dana za razmatranje žalbe, osim u slučajevima kada su žalbe podnete protiv odluka donetih u skladu sa članom 55. ovog zakona.
2. U slučajevima kada je žalba podnošena protiv odluka koje su donete na osnovu Člana 55, onda rok da se odluči o žalbi je petnaest (15) dana od dana podnošenja zahteva.

POGLAVLJE V

DODELA PRIVREMENE ZAŠTITE I STATUSA OSOBA SA PRIVREMENOM ZAŠTITOM

Član 71

Odluka Vlade

1. Republika Kosovo može pružiti privremenu zaštitu stranim državljanima i licima bez državljanstva koji dolaze u velikom broju iz zemalja u kojima su, zbog ratnih ili sličnih situacija, opšteg nasilja ili unutrašnjeg konflikta, ugrožene su osnovna ljudska prava jer zemlja porekla nije u stanju ili ne želi da ih zaštiti.
2. Odluku o potrebi odobravanja privremene zaštite i odluku koja se odnosi na prestanak razloga za davanje zaštite će donositi Vlada Kosova.
3. Odluka o potrebi izdavanja privremene zaštite će definisati grupe osoba na koje će se primeniti privremena zaštita i datum na koji će ova zaštita biti na snazi.
4. Odluku o potrebi davanja privremene zaštite iz ovog Člana treba doneti uzimajući u obzir ekonomske kapacitete, nacionalnu bezbednost, zaštitu javnog reda i mira i relevantne informacije od UNHCR-a i drugih organizacija za pomoć izbeglicama.
5. Privremena zaštita neće prejudicirati priznavanje izbegličkog statusa prema Ženevskoj konvenciji.
6. Republika Kosovo će obezbediti privremenu zaštitu uz poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda i obaveze u vezi sa principom neproterivanja.

Član 72

Nadležni Organ za izdavanje privremene zaštite

1. Ministarstvo je nadležni organ za izdavanje privremene zaštite.
2. Privremena zaštita daje se za jedan rok od jedne (1) godine.
3. Privremena zaštita može se produžiti za još šest (6) meseci ako uslovi u zemlji porekla zaštićenog lica koji su poslužili kao osnova za odluku o dodeli zaštite ostali nepromenjeni. Privremena zaštita može se produžiti na maksimalni period od dve (2) godine.

Član 73

Razlozi za isključenje

Privremena zaštita se ne daje stranim državljanima ili licima bez državljanstva u slučajevima u kojima se utvrdi da nemaju pravo na zaštitu, kao što je navedeno u Članovima 7 i 9 ovog zakona.

Član 74
Podnošenje zahteva za azil

1. Lica pod privremenom zaštitom imaju pravo da podnesu zahtev za azil u bilo koje vreme.
2. Zahtevi za azil u skladu sa stavom 1 ovog člana će se razmatrati nakon završetka privremene zaštite.

Član 75
Prestanak privremene zaštite

1. Privremena zaštita će se završiti u ovim slučajevima:
 - 1.1. Nakon završetka perioda u kome je odobrena privremena zaštita;
 - 1.2. Nakon odluke Vlade o prestanku razloga za odobravanje privremene zaštite.

Član 76
Povratak

1. Republika Kosovo će preduzeti neophodne mere da omogući dobrovoljni povratak lica pod privremenom zaštitom ili osoba čiji period privremene zaštite je istekao. Kosovo će se osigurati da odredbe koje regulišu dobrovoljni povratak lica pod privremenom zaštitom olakšaju njihov povratak s poštovanjem ljudskog dostojanstva. Republika Kosovo će osigurati da je odluka o povratku tih lica doneta u potpunosti poznavanjem činjenica.
2. Republika Kosovo će preduzeti sve neophodne mere da osigura da prisilni povratak lica čiji je period privremene zaštite istekao ili je prekinut bude u skladu s poštovanjem ljudskog dostojanstva.

Član 77
Prava i obaveze lica pod privremenom zaštitom

1. Lica pod Privremenom Zaštitom imaju pravo:
 - 1.1. Za privremeni boravak u Republici Kosovo, u skladu sa periodom privremene zaštite;
 - 1.2. Da imaju osnovne uslove za smeštaj i izdržavanje;
 - 1.3. Zdravstveno zbrinjavanje;
 - 1.4. Pravo na porodično spajanje u skladu sa ovim Zakonom;
 - 1.5. Pravo na obrazovanje;

- 1.6. Za pristup na pravna savetovanja i na odbranu;
- 1.7. Pravo na slobodu misli i verskog uverenja;
- 1.8. Pravo da se uključi u profitabilnim aktivnostima;
- 1.9. Osnovnu pomoć u smislu socijalne dobrobiti.

2. Dužnosti definisane u članu 41. ovog Zakona važe i za lica kojima je dodeljena Privremena Zaštita.

Član 78

Pravo na zdravstveno zbrinjavanje

1. Lica pod privremenom zaštitom imaju pravo na zdravstveno zbrinjavanje koja obuhvata hitnu zdravstvenu negu i lečenje bolesti.
2. Licima pod privremenom zaštitom, koji su bili podvrgnuti mučenju, silovanju ili drugim teškim oblicima nasilja i tražiocima azila sa posebnim potrebama biće pružena medicinska pomoć u skladu sa specifičnim potrebama i prouzrokovanim posledicama.

Član 79

Pravo na osnovne životne uslove

1. Lica pod privremenom zaštitom imaju pravo na osnovne životne uslove koje uključuju, ali nisu ograničene na: sklonište, hranu, odeću i higijenske pakete. Licima pod privremenom zaštitom sa posebnim potrebama će se obezbediti životni standard u skladu sa njihovim specifičnim potrebama.
2. Tražioci azila imaju pravo na socijalnu pomoć u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti.

Član 80

Pravo na obrazovanje

Lica pod privremenom zaštitom imaju pravo na osnovno i srednje obrazovanje pod istim uslovima kao i državljani Republike Kosova.

Član 81

Pravo na ponovno spajanje porodice

Ponovno spajanje porodice sa zavisnim članovima je dozvoljeno za lica koja su dobila Privremenu Zaštitu za članove porodice, kao što je navedeno u Članu 2. podstavu 1.19 ovog Zakona.

Član 82

Pravo na zapošljavanje

1. Lica pod privremenom zaštitom imaju pravo na zaposlenje u Republici Kosovo bez radne dozvole za strane državljane.
2. Lica pod privremenom zaštitom imaju pravo na profesionalnu obuku i prakse radi radnog iskustva pod istim uslovima kao i građani Kosova.

Član 83

Pravo na slobodu misli i verskog uverenja

Vlada Kosova garantuje licima pod privremenom zaštitom pravo slobodnog ostvarivanja religije u skladu sa svojim uverenjima.

Član 84

Smeštaj stranaca kojima je dodeljena Privremena Zaštita

Licima pod Privremenom Zaštitom će biti obezbeđen smeštaj u skladu sa ekonomskim mogućnostima Republike Kosovo.

POGLAVLJE VI

Član 85

Izdavanje dokumenata

1. Ministarstvo izdaje sledeća dokumenta tražiocima azila:
 - 1.1. Sertifikaciju podnošenja zahteva za azil;
 - 1.2. Ličnu kartu za tražioca azila.
2. Osobi sa statusom izbeglice se izdaju sledeća dokumenta:
 - 2.1. Dozvola boravka za izbeglice, i
 - 2.2. Putna isprava za izbeglice.
3. Osobama pod supsidijarnom zaštitom i licima pod privremenom zaštitom izdaju se sledeća dokumenta:
 - 3.1. Lična karta i
 - 3.2. Putna dozvola za strance.

4. Dokumenti iz stava 2 i 3 ovog člana izdaju se u skladu sa Zakonom o strancima.

Član 86

Lična karta za tražioca azila

1. Lična karta za tražioca azila, takođe služi kao dozvola za privremeni boravak u Republici Kosovo.
2. Lična karta izdaje se bliskim članovima porodice tražioca azila.
3. Lična karta tražioca azila važi do kraja procesa azila.

Član 87

Dozvola za boravak lica sa statusom izbeglica, osobe pod supsidijarnom zaštitom i lica pod privremenom zaštitom

1. Osobi sa statusom izbeglica, osobi pod supsidijarnom zaštitom i osobi pod privremenom zaštitom će se izdati dozvola za boravak.
2. Prema stavu 1 ovog Člana, lične karte će se izdati i korisnicima ponovnog porodičnog spajanja.

Član 88

Putne isprave za lica sa statusom izbeglica

1. Putne se isprave izdaju za osobi sa statusom izbeglice u skladu sa šemom Ženevske Konvencije i međunarodnim standardima za civilno vazduhoplovstvo.
2. Zahtev za putne isprave mora se lično podneti, od osobe za statusom izbeglica, kada on ili ona ima osamnaest (18) godina i ima radnu sposobnost, ili preko njegovog / njenog predstavnika.
3. Ako je azilant mlađi od osamnaest (18) godina, zahtev se treba podnositi od njegovog zakonskog zastupnika ili staratelja.
4. ODAM će potvrditi status azila za potrebe navedene u ovom Članu.
5. U slučaju prestanka statusa azila, od osobe će se tražiti da vrati putnu ispravu ODAM-u.

Član 89

Putne isprave za lica pod supsidijarnom zaštitom i privremenom zaštitom

Korisnicima statusa subsidijarne zaštite koji nisu u mogućnosti da dobiju nacionalni pasoš, Ministarstvo izdaje dokumente koji im omogućavaju da putuju van teritorije, osim kada jaki razlozi državne bezbednosti ili javnog poretka zahtevaju drugačije.

Član 90 **Vraćanje dokumenata**

Dokumenta koja su navedena u Članu 85 podstavovi 1.2, 2.1, 2.2 i 3.1 ovog Zakona se vraćaju ODAM-u nakon završetka postupka, ukidanja statusa ili u slučaju zamene zbog oštećenja istih.

POGLAVLJE VII **OBRADA LIČNIH PODATAKA**

Član 91 **Obrada ličnih podataka**

U skladu sa ispunjenjem njihove pravne funkcije, ODAM, organ koji obrađuje rešavanje molbi i druge organizacije zadužene za dužnosti u skladu sa ovim zakonom, mogu obraditi ili obezbediti mogućnost obrađivanja ličnih podataka jednog tražioca azila, jednog lica koje treba da se zaštiti i njihovih bližih rođaka, uključujući i osetljive podatke, kao što je definisano u Zakonu o Zaštiti Podataka.

Član 92. **Komunikacija ličnih podataka zemlje porekla**

1. Lični podaci lica koja traže azil moraju biti zaštićeni Zakonom o zaštiti podataka
2. Nadležni organ prilikom razmatranja pojedinačnih zahteva ne može:
 - 2.1. Direktno proširiti informacije kod pomenutih aktera progona prema tražiocu azila o pojedinačnom zahtevu za azil ili činjenicu da je zahtev podnet.
 - 2.2 osigurati bilo kakve informacije od navodnih aktera progona, na način koji bi rezultirao da se ti akteri direktno obaveste o tome da je podnet jedan zahtev za azil od strane tražioca azila, što bi ugrozilo fizički integritet tražioca azila i njegovih/njenih zavisnika, ili slobodu i bezbednost njegovih/njenih članova porodice koji još uvek žive u zemlji porekla.
3. ODAM prilikom organizovanja povratka azilanata može da stupi u kontakt sa zemljom porekla, kako bi se pronašle putne isprave potrebne za izvršenje odluke, pod uslovom da status izbeglice nije priznat konačnom odlukom.
4. U cilju izvršenja odluke za povratak u zemlju porekla, ODAM prilikom organizovanja povratka, može komunicirati sledeće informacije inostranim organima:
 - 4.1. Lične podatke (ime, prezime, datum i mesto rođenja, pol, nacionalnost, poslednju poznatu adresu u zemlji porekla) dotičnog lica, a ako je potrebno, i lične podatke svojih rođaka.

- 4.2. Podatke o pasošu ili o drugim identifikacionim dokumentima;
- 4.3. Otiske prstiju, fotografije i možda biometrijske podatke;
- 4.4. Podatke o drugim dokumentima koji omogućavaju identifikaciju lica;
- 4.5. Podatke u vezi zdravstvenog stanja lica pod uslovom da je to u skladu sa njegovim interesima;
- 4.6. Sve druge informacije potrebne da se obezbedi ulazak osobe u zemlju odredišta i da održe bezbednost pratećih lica;
- 4.7. Podatke koji se odnose na otvaranje krivičnog postupka u meri u kojoj je to važno za postupak povratka pomenutog lica, za održavanje reda i javne bezbednosti u zemlji porekla, i dokle god dotična osoba nije ugrožena.

Član 93

Saradnja sa organima krivičnog gonjenja

ODAM prenosi organima krivičnog gonjenja sve podatke i dokaze za tražioca azila koji je osumnjičen za kršenje međunarodnog javnog prava, a naročito ako je počinio zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovečnosti, kroz učestvovanja u genocidu ili primeni torture.

Član 94

Biometrijski podaci

1. Nadležni organ može obraditi biometrijske podatke lica koje traži azil, odnosno lica koja će se zaštititi u cilju utvrđivanja njihovog identiteta.
2. Vrsta biometrijskih podataka koja se moraju prikupljati i pravo na pristup regulisaće se Zakonom o Zaštiti Podataka.

Član 95

Otisci prstiju i fotografije

1. Uzeće se otisci prstiju i fotografije svakog tražioca azila i osobe koja će biti zaštićena. Kao izuzetke od ovog pravila Vlada definiše maloletnike koji su mlađi od dvanaest (12) godina.
2. Otisci prstiju i fotografije će biti registrovani u bazi podataka ODAM-a.
3. Otisci prstiju preuzeti od ODAM-a će biti upoređivani sa otiscima prstiju koji su registrovani od policije.

4. Ukoliko policija utvrdi da su novi otisci prstiju isti kao i oni koji su prethodno registrovani, oni informišu ODAM, navodeći lične podatke o licu (ime, prezime, datum rođenja, pol, referentni broj, lični broj, državljanstvo i zemlju u kojoj se nalazi). Ukoliko se radi o podacima prikupljenih od strane policije, neophodno je ukazati (sa kodom) datum, mesto i razlog uzimanja otisaka prstiju.

Član 96 **Korišćenje ovih podataka**

1. ODAM koristi ove podatke u cilju:

- 1.1. Utvrđivanja identiteta lica u pitanju;
- 1.2. preispitivanja da li je osoba podnela zahtev za azil;
- 1.3. preispitivanja da li postoje podaci koji potvrđuju ili negiraju izjave tog lica;
- 1.4. preispitivanja postojanja podataka koja dovode u sumnju mogućnost osobe da dobija azil;
- 1.5. olakšavanja saradnje između ODAM-a i policije.

2. Saopštavanje izvan zemlje ličnih podataka prikupljenih u skladu sa stavom 4. Člana 96. ovog Zakona, bez saglasnosti ODAM-a, je zabranjeno. Član 6 Zakona o zaštiti podataka primenjuje se analogno.

Član 97 **Uništavanje podataka**

1. Podaci će biti uništeni:

- 1.1. Ako je osobi odobren status azilanta;
- 1.2. Deset (10) godina od dana prijema konačne odluke kojom se odbija zahtev za azil, nakon dobrovoljnog povlačenja od zahteva za azil, odnosno nakon prestanka postupka azila;
- 1.3. Deset (10) godina nakon uklanjanja supsidijarne zaštite za lice koja treba da se zaštiti.

Član 98 **Vodenje statistike**

1. ODAM administrira bazu podataka koja omogućava registrovanje zahteva za azil i žalbi i kontrolu dosijea.

2. Ova baza podataka može da sadrži osetljive lične podatke sve dok je potrebno da se vrše zadaci utvrđeni zakonom.

3. Netačni podaci moraju se ispraviti.

POGLAVLJE VIII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 99

Rokovi za donošenje podzakonskih akata

1. Nakon stupanja na snagu ovog zakona, u roku od šest (6) meseci, Ministarstvo unutrašnjih poslova će doneti neophodne podzakonske akte.

2. Ministarstvo, u saradnji sa drugim Institucijama, može izdavati i druge podzakonske akte za sprovođenje ovog zakona.

Član 100

Stavljanje van snage

Stavlja se van snage Zakon o azilu br. 04/L- 073 i svi drugi akti koji su u suprotnosti sa odredbama ovog Zakona.

Član 101

Prelazne odredbe

1. Aplikacije pre stupanja na snagu ovog Zakona regulišu se ovim Zakonom;

Član 102

Stupanje na Snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest dana (15) od dana objavljivanja u Službenom listu Kosova.

Zakon br. 04/L-217

31. juli 2013

Predsednik Skupštine Republike Kosova

Jakup KRASNIQI